

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egyes ávra . . . . . 10 1/2 — kr.
Felavre . . . . . 5 — " "
Negyedavre . . . . . 2 — " "
Egy hora . . . . . 1 — " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Népszerűbbé tett sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többi r. díj. Hirdetők alk. szerint jutányos áron vetelnek fel. Bélyeg-díjma den külön beiktatásért 30 kr.

Ünnepeljünk!

Debreczen, szept. 28.

A nagy német nemzet fiatal császára gyémánt koszorút helyezett a szép Hungária homlokára, rajongásra gyújtva sziveinket.

A mi öreg királyunk pedig, ki koronázott vendégeit immár magyar tüzhely mellett vendégeli, tovább haladt a méltányos szeretet ösvényén s mint már tudott dolog, saját pénztárából emeltet szobrokat nagyjainknak. Közöttük Bethlennek s Bocskaynak, kik a mi nemzeti hőseink voltak s kik amidőn fegyverbe keltek, nem a királyi trón rontására cselékedtek azt, hanem visszatörlesztésére ama rut osztrák önzésnek, gonoszságnak, mely otromba gyanusításával elvakította a trónok urait s mely, mint a jelen sivár osztrák állapotok legjobban bizonyítják, eddig is csupán hasonlóságból hódolt a büszke Habsburgoknak...

Öreg királyunk magától eltalálta a hangot, melylyel a mi magyar sziveinkhez szólani kell, a szeretetteljes hódolás ama önkéntes, lelkes jelei bizonyítják ezt, mely megnyilvánult az ország minden helyein s mely a felséghez hódoló, üdvözölő feliratot fogalmazott a Bocskayvármegyéjének tegnapi gyűlésén is. Most a hajduk után a holnapi napon Debreczen város közgyűlése fog hasonló hódolattal feljárulni, Debreczen is fonván a szeretet erős szálait, mely, most már remélhetjük, minden félreértés nélkül

hozzánk fogja fűzni örökidőkre királyunkat...

Hisz a budavári királyi palotában magyar cigányok csak rövid napok előtt húzták a fejedelem Rákóczy andalító, lelkesítő, busongós kesergőjét s a rebelisnek nevezett nótát, a legideálisabb, a legnemesebb, de szerencsétlen fejedelem nótáját gyönyörrel halgatták a fölkelet urak. S a mi sziveinkben éled a remény, hogy az a király, mely saját pénztárából állított szobrot kardforgató Bethlennek s hajdukirály Bocskaynak, ha jel, ha intés adatnék neki, nem mondana most vetőt az ellen sem: hogy az idegen hantok alól, a Rodostó bus partjáról a fejedelmi számkivetett hamvai az édes magyar föld rögei alá behozassanak?...

Amidőn tehát a mi királyunknak nevenapja közeledik, vasárnap lesz az, illő, hogy oly pompával, szeretettel üljük meg körünkhöz képest azt, mintahogy még királyi névnapot sehol sem ünnepeltek. A hivatalos pompázástól tekintünk el. Rendezzünk ünnepeket mi magunk polgárok pártjára s a l a s k ü l ö n b s é g n é l k ü l . Lelkes szónokok beszéljenek e napon a királyról s azon nagyjainkról, kiknek a király szobrokat állított. Világosítsuk ki ablakainkat, mintha a csillag az égről mind a mi ablakainkban gyuladt volna ki.

A megindult mozgalomból különben bizonyos, mert ma délután 4 órakor a városháza nagytermében L e n g y e l Imre és K e r t é s z János elnökle

alatt ez ünnepelés tárgyában már közösen tanácskoztak is a pártok, testületek és egyesek, hogy Debreczen polgársága első lesz az ünnepelek között, de hiszszük, hogy a hajdu városokban, a hajdu tányáknban sem fognak megfedkezni e királyi névnapról. Csak gondoljanak a hajduk Bocskayra vissza, aztán éltessek, ünnepelek az öreg magyar királyt, ki császári vendégével együtt hallgatta Rákóczy bus kesergőjét s ki, hisszük, áldott napokat derít még hű magyarjaira...

Ifj. Móricz Pál.

BELFÖLD.

Kossuth jóslata. 1885-ben történt, hogy egy most is szereplő, igen előkelő függetlenségi politikus meglátogatta Turinban Kossuthot. A beszélgetés folyamán — Európa politikai helyzetének változásairól lévén szó — a néhai kormányzó ráért a mostani német császárra, II. Vilmosra is, aki akkor még meglehetősen fiatal herceg volt.

— Ebben a fiatal emberben — mondta Kossuth — úgy látom, több a lángész, mint a hóbort. S ha valamikor helyzete megfelelő lesz ennek a lángésznek, ő maga pedig föladatainak tudatára jut, a Habsburg dinasztiaát az önkévé fogja tenni. Akkor majd — tette hozzá a rendes gunnyal, a melyet ennél a tárgynál használt — nemcsak a perszonáluniójukat kapják meg, hanem a Habsburg házat egészen.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Hűtlenség áldozata.

— A Debreczen eredeti tarczája. —

A tánczterem egyik fehér márványoszlopánál, melynek nehéz redőkben lehulló veres bársony függönye, egy kis különszoba bejáratát képezi, egy szép ifju hölgy támaszkodik. Meg korán van, a bal alig kezdődött. Félig figyelve, senkitől nem látatva áldogál a hölgy külön a ragyogó tömegetől, melyet tekintete átfut. Keres valakit. A sok szép pár forog előtte, a mámorító zene hangjainál, csak az nem, akit ő keres. Már-már türeme len lesz. Most a kép köti le figyelmét, melyet a szemben álló nagy tükör mutat. Nehány ur a játékok asztal mellett ül, köztük férje is, ki az ő nevénapját ünneplendő ez estélyt adja. Még egészen szép férfiú s talán tul vidám. A nő hosszasan néz oda s élesen vizsgálja férjét. Nezi es gondteljes árny borul homlokára, amidőn gondolataiba mélyed. Emiliám — sutoga mellett egy hang. A nő szeméi fölgyullannak, megrezzen s hogy a bűnös es áruló ragyogást eltitkolja, gyorsan leere-zti szempilláit.

Egy katonatiszt keze vonja félre a függönyt, mely őt félig eltakarja s udvariasan kezét csokol a hölgynek. Régen kerestem ke-

gyedet, drága nő, miért vonul vissza a társaságtól?

— En feltalálható valék, csak ön volt szerencsétlen a keresésben — felelt a nő tréfalkozva. Szeme folyton a tükörbe kémlelt. Miközben az ifju hozzá beszélt.

A nő miután meggyőződött, hogy férje nyugodtan ül helyén, imadójához fordulva kérdi:

— Béla nemde ön küldte nekem ma a virág csokor kíséretében a gyűrűt. Mig így szolt, firkészőleg tekintett a szeméi közzé. Az ifju válaszul ajkait nyomja a piciny fehér kézre, mely a gyűrűt eléje tartotta. Ez elég felelet.

— Jöjjen tánczolni Béla, mondja a nő mely megindulással — majd máskor fogom önnek megköszönni.

A tiszt a tánczoló közzé vezet a ifju nőt, ki boldogan r-pül kedvese karján. — A szép párt szikrázó tekintetű irigy pillantások kísérik. S most Emília, ha a férje szeméibe tekintene, bizonyára nem nevetne oly vidáman.

De azok a szemek nem árulnak el mit sem, derűten fordulnak a vendégek felé. A szeretetreméltó házi ur kitesz magáért. Belső hevet csilapítandó a champagner habzó gyöngyével nedvesíti kiszáradt ajkait.

Valaki szónokol, a poharak vigan cse-

genek, mikor gyorsléptekkel egy férfi lép a terembe s a házi urhoz közeledve, valamit sug annak fülébe, mire az halotthalványan tántorodik hátra. De a felindulást senki sem veszi észre s ő a másik perczben már összeszedi magát.

A ház urnője nem jól mulat es rosszul lét ürügye alatt titkon visszavonul szobájába tisztázni gondolatait s leküzdeni balsejtelmeit. Halószobájában ül most félig megszabadulva terhes báiiöltözékétől: épen gazdag haját bontja le, mely nehézkesen omlik fehér selyem ruhájára. A tolette asztalkán egy félig hervadt rózsacsokor s egy gyűrű fekszik, melyen az ifju nő szeméi nyugszanak, mig gondolatai a messze távolban kalandoznak... s ajkain bágyadt mosoly játszik... ábrándozik — róla...

Egy jártas kéz lassan nyitja meg az ajtót s a férj lép be. A szép nő összorezzen, mert a férj szemébe sötét tűz lángol, mi rettegéssel tölti el szivét. A férj kised csomagot nyujt át neki — szóltanul,

A nő leveszi a boritékot s hangos sikoltással omlik térdre s két kezével takarja el sötét lángoló arcát, mig a férj nejehez lép, megragadja kezét s felrázta őt.

Ismered a leveleket? — suttogja elfojtottan dühösön. Mivel érdemelem én mezt hogy ily szegyént hozz ram es gyermekünke-

Nem érdektelen ez a nyilatkozat most, a mikor a világtörténet csakugyan abban az irányban látszik haladni, a mint azt Kossuth élesen látó szeme ez előtt 12 esztendővel látta.

A függ. párt és az újabb helyzet. Kossuth Ferencz tegnap beszámolót mondott czeplédi választói előtt. A függ. párt elnöke bőven foglalkozott az orosz t r á k viszonyok alakulásával s ezt a következtetést vonta le: ha Ausztria közjogilag darabokra hullik, a monarchia vezérelama, amely körül a többi csoportosul, Magyarország lesz; ha Ausztriában az alkotmányt felfüggesztik, akkor önmagától létrejöna a perszonális unió. Ezért a függ. párt szimpátiákkal nézi a csehek, lengyelek, morvák, szlovák törekvéseit a német hegemonia ellen. Meghajtotta zászlaját Kossuth Vilmos császár és a magyar király előtt is. Erre az egész hallgatóság, a mely Kossuthtól értesült először a királyi szombati kéziratáról, egyszerű, lelkes eljen a király! szavakban tört ki.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház tegnap csak formális ülést tartott, melyen megállapította a legközelebbi ülés napirendjét. Az első érdemleges ülést szerdán, tartja a ház, amelynek napirendjére értesülősünk szerint a delegációk választását tűzik ki. A köteles példányokról szóló javaslat egyelőre nem kerül napirendre, mert a tárgy jelentéktelen volta nem ad elegendő munkát egy ülésre és így megvárják, míg több apró tárgy összekerül. A költségvetésről és az indemóitáról szóló javaslatokat csak a delegációk után veszik tárgyalás alá. Eddig az ideig a Ház nem igen fog 1—2 érdemleges ülést tartani.

Királyi vendégek.

Debreczen, szept. 28.

Még alig szűnt a kejes láz, mely a német császár látogatása nagyszerű alkalmából fogva tartotta a kebleket; még tele van szívünk, lelkünk attól a fenséges díkeziótól, mely II. Vilmos ajkairól oly elbűvölően hangzott el: — és a székes-főváros már ismét királyi vendégeket fogad. Károly román király és felesége neje jöttek a magyar királyi vendégeül, viszonzni azon látogatást, melyet felség-s

S a nő keptelen szót találni hallgat nincs felelete, semmivé van téve . . . s némán összeszeresked . . . Asszony! e perczőt kezdve megszűntél nőm lenni. Elhagyod házamat, nem fogod többé gyermeked által magadat anyának neveztetni, nem is fog az többé téged látni. Kifogom emlékednek gyökerét lekeből tepni, hogy felejtsem el mint a hogy te elfeledél mivel tartozol e gyermekeknek és atyjának. — Menj! kísértés szerelmedet lovagodnál vajjon oly nagy e szerelme, hogy becsületed helyre állítsa. Eredj s távozz. Ha nem gondoskodik felőled én fogok neked évi jövedelmet biztosítani, melyből tisztességesen megélhatsz de távol tőlem és gyermekemtől. Nem akarom, hogy gyermekem anyja ehezzeik. Kívánom azonban, hogy mielőtt a nap szürkülni kezd el kell hagynod házamat, s addig mar nem sok idő van. Készülj tehát.

Es elhagyta a szobát anélkül, hogy a szerencsétlen megtevédt nőt, még egy pillanatra is méltatná.

Egy darabig némán s mozdulatlanul ül a szép asszony, aztán fel áll, s az ablakhoz támaszkodik. A méla hold halvány fényt vet az elhagyott utcákra. Alulról a táncsteremből még zene s vidám kacaj hallatszik, metsző ellentéte a szétzúzott megtört szívnek.

— Talán itt van ő, kiért mindezt szenvedem. Oh bocsáss meg drága Belám, hogy kétségbe esem, midőn te még élsz, te még enyém vagy.

Uj élet szállja meg, a csengettyűhöz siet s megrázza azt egy öreg szolga lép be.

— Mily jó hogy itt vagy öreg Ferencz menj le kerdezősködj a kapitány ur után. S ha itt

királyunk egy év előtt a Vaskapu megnyitásának ünnepélye után, Romániába tett. A magyar királyi vendégei, a magyar nemzetek is vendégei; azért, ha a látogatásnak nincs is politikai színezete, a magyar nemzetnek igazi örömmel és vendégszeretettel, a főváros pedig méltó díszrel fogja a román királyi pár érkezését ünnepelni.

Epséggel nem kicsinyeljük a román király látogatásának súlyát, még azon közvetlen benyomások hatása alatt sem, melyeket a hatalmas német császár itt időzése ébresztett, mert az a hitünk, hogy egy szomszédos állam barátsága — és különösen egy olyan állam, melylyel közgazdasági érdekeink azonosak és amely országból leginkább fenyegetik nemzeti kifejlődésünket, — nem csekélyebb becsület előttünk, mint egy hatalmas nemzet véd és dacszövetsége. És épen ezért lelkesült örömeinkre szolgál a román király látogatása, mert a közvetlen érintkezés során szerzett benyomások csak növelhetik azt a jóindulatu barátságot, melynek a román király egyszerű máskor már kifejezést adott és a való tények felismerése által kifogja zárni annak lehetőségét, hogy a dakórománizmus Romániából, a melyben a főváros bizonyára fogadni fogja a román királyi párt, ki kell éreznie egy Hohenzollernnek, hogy ez nem egyszerű udvariassági tény és semmi esetben sem egy affektált tüntetés, — mert egy ellenséges és elnyomoztatásig fejedelme nem várhat egyebet — ha nem a tisztelet és a rokonszenv erőteljes megnyilatkozása.

De határában nagyfontosságú a román királyi pár látogatása már azért is, mert rosszul értesült Európától — mely a nálunk élő románok irányzatos és aljas rágalmaikkal, telített memorandumaiából meríti adatait — a mi románjaink ezutáni okatlan feljajdulása esetében a jól értesült román királyra apelálunk, kinek látogatásában a legerősebb

van hívó fel őt mindjárt. Sürögösen Kérem. Siess! siess!

Az öreg szolga bámulva néz egy perczig a felöltött asszonyra, aztán sielve távozik. Csakhogy azonban visszater, de egyedül — Elment? — El mondja az öreg.

— Akkor még egy nagy szolgálatot kell tenned nekem egy levelet fogsz hozni vinni s lazasan írt tele egy rózsaszín levél papírt, — Ferencz feleletet kell hoznod siess, siess. Minden percz egy év nekem, s felindulva tolt ki az öreget az ajtón.

A bali vendégek egyenkint távoztak, a kocsi egymás után robotgok el. Az idő kinzón an bosszuan telt, s Ferencz még sem jött az alsó osztály is mindinkább elcsöndesült. A fiatal nő szeme az óramutatójára volt függesztve. S emlékezett, hogy ugyanezen éj volt az, melyen evekkel ezelőtt születet.

Nagyobb vágygyal nem leshette a reménylő aya és anya gyermeke születését, mint ő lesi e kínos óra elmúlását a választ. Most léptek hallatszanak az elhagyott utcán. Emilia az ablakhoz siet — s kitekint azon Csak az öreg Ferencz jön. Azt hogy az egész egy rossz nehéz álom melyből fel kell ébrednie, de a szolga kezében levéllel lép be.

A Kapitány ur nagyon fel volt indulva — mondja Ferencz. Emilia lázas izgatottsággal törí fel a levelet s mohón olvassa, aztán leejti kezéből és halványnyá fehérré lesz a fal.

— Hol van gyermekem? — szóló egészen elompuult hangon, Ferencz! gyermekom akarom látni!

— Alszik asszonyom, fölkeltem? Nem! hozd el alva. Én csak látni akarom. Az öreg

csáfolat fog rejteni a romáaok alaptalan vádaskodása ellenében.

A királyi látogatásnak meg lesz ezen kívül még talán az a jótékony hatása, hogy a félrevezetett és kihasznált románság eljut ahhoz a belátáshoz, hogy a magyar király és nemzethez nem tűzné barátság a román királyt, ha a magyarság ellenszenvet érezne és elnyomatást éreztetne a román faj itt élő testvéreivel és hisszük, hogy ez lesz az egyedüli kibontakozási eszköz, hogy a lelkelen román agitátorok üzelmeinek fel ne üljön e hazábau egyforma polgári és politikai jogokat élvező békés román polgárság. Szóval hinni akarjuk hogy Károly király látogatása kifogja rántani a Mangrák és Lukácsiuok elősködése elől a talajt és a bekés együttélés szebb korszakának idejét éljük.

Ezért óhajtkjuk, hogy a nagy Hohenzollern fogadtatása ne multa legyen felül a kis Hohenzollern fogadtatását — és legyen az oty benső és impozáns, mint II. Vilmosé volt.

(Kb.)

„Baldog Ausztria.“

Debreczen, szept. 28.

Régebben ez a szálló ige járta az osztrákokról.

„Tu felix Ausztria nube“. Ez magyarul azt jelenti: Te boldog Ausztria — házassodjál. Ez annak idején vált közmondássá, a mikor az osztrák uralkodóház tagjai házasságok utján jutottak előnyökhöz és kerültek hírnevre.

Most már régidő óta nagyot fordult a világ.

Ausztria nem házassodik, már nem a szerencsés házasságok utján szerzi a hírnevet, hanem a — parlamenti botrányai révén emlegetik Európa szerte.

Baldog Ausztria! Ötet mindig emlegetik, ergő sikerül neki a — n i v ó n tartania magát.

Most is alig pár napja nyitották meg a Reichsrath új ülésszakát és már egy-két ülésen

Ferencz nesz nélkül teljesíti urnője kívánságát.

Emila ismét egyedül maradt. Főlemeli a leejtett levelet, gunyos örült nevelés hallatszik legy perczre a teremben, s aztán térdeire omlik, hangosan zokog. Ez a felelet az eltasztott szerencsétlenek, ki iránta való szerelemből mindent áldozott.

— Nem nyujthatja nekem kezét, mert nem vehet el polgári nőt, különben elveszti örökségét és nevét. Név és pénz nélkül legyek a kegyed férje Emilia? Nem! hanem ne essék kétségbe, majd kigondolok valamit.

— Nem esem kétségbe — suttogta a szerencsétlen nő. Ne félj te hideg szív, te ki még fontolni tudsz, míg én nyomorba es szégyenbe süllyedek.

Keleten apránként szinesülni kezdenek a felhők; hajnal kezd hasadni, melynek már nem szabad őt itt találni, Ferencz vissza tér karján az alvó gyermekkel. Az anya átveszi a kisedet s némán szoritja dobogó kebléhez. Aztán kezét nyujt az öreg szolgának: — Jó éjszakát Ferencz, jó éjszakát, te is térj már aludni s Ferencz könyeit törülgetve távozik.

Az anya elhelyezi gyermekét párnái között, aztán hevesen zokogva soká zokogva öleli meg s csak is könny özönel borítja gyermekét s végül térdre ereszkedik az ágy mellett.

Reggel van a nap első sugarai ragyognak be a csendes szobába. Lassan kinyílik az ajtó, s a férj lép be, melyen beesett szeméi, homlokán a sötét ráncok egy átvirrasztott nehéz éjszakáról tanuskodnak.

is országra szóló botrányok révén emlegetik ezt a boldog országot Európa szerte.

Az első ülésen választanak 226 szóból 202 szóval egy elnököt Kathrein urat. Tehát óriási szótöbbséggel jut ez az ur a mandatumához.

És a mikor aztán elfoglalja az elnöki széket, akkor, épen azok, a kik megválasztották, neki esnek és olyan éktelen botrányokat hevenyésznek az elnök és a botrányokat hevenyésznek az elnök és a kormány elleni támadásai és insultusai útján, a melyekért ma már Európában mindenki csak őket emlegeti.

Legutóbb a minap tartott ülésen egyebek között ilyenforma parlamenti édelgéseket engedtek meg maguknak.

Gyalázatos áruló!

Utálat!

Ki az ilyen elnökkel!

Alávalóság! Pimaszság!

Mit akar az ilyen elnök?

Fütyölünk a németáruóra!

Ezeket kívül verik a padokat, felugrának a gyorsírók asztalára, köpdösnek az elnöki emelvény felé és több ehhez hasonló parlamenti csintalanágokkal töltik ki az időt és akadályoznak meg minden komoly határozathozatalt.

Ezeket a dolgokat különben ezuttal nem azért regisztráljuk, mintha valami újat, vagy rendkívül akarnánk mondani az osztrák parlamenti kedélyeskedéséről, csak szembeállítani akarjuk az osztrák parlamenti viszonyokat a magyarral, hogy kellő világításba helyezzük azt az érettséget, melyet a magyar parlamenti vitatkozások elárulnak, azzal az éretlenséggel, melylyel a boldog Ausztria parlamentjében helyetfoglaló egyének kezelik a törvényhozói hatalmat.

E tekintetben emlékeztetünk a magyar képviselőházban az elmúlt hónapokban lefolyt vitára és parlamenti merközésre.

Itt a magyar közszabadság védelmében egyesült ellenzék jó heteken át vitázott olyan higgadsággal, a mely ily küzdelem rendén bizonyára páratlan a parlamentek történetében. És a kormány és pártja nem riad vissza a gyanúsításoktól és nem átalotta leszállítani az ellezék küzdelmének színvonalát csak

Neje ott fekszik az ágy mellett, fáradt fejét gyermeke arca mellett látszik pihentetni. Ugy látszik, hogy az álom az ő fájalmára is balzsamot nyújtja. A lámpa még ég. A kapitány nyitott levele a földön fekszik, az asztalon pedig hever a csomó levél, melyet ugyanazon kéz irt, az átkozott hütlenség tanu jelei.

A férj egy futó pillantást vett végig a szobán, s a földön fekvő levelet fölemeli, míg olvassa, halálos gyűlölség és megvetés tükröződik vonásain. Meg áll a szép alvó nő előtt, kevély szive reszket, midőn nézi azt. Reszket a veszteség örült fájdalomja miatt.

Hanem elnyomja érzelmeinek háborgását, s ismét a daczos bosszúálló hideg férfiúvá válik, a ki nem lát mást, mint becsülete lábál tiprását, Vadul lázad föl büszkesége s a megindító kép hatása elveszett. Elhatározottan teszi kezét a nő vállára, s megrázza azt.

Ébredj szerencsétlen, nem szabad tovább itt maradnod, — kiáltá hangosan.

A nő nem felel nem mozdul alszik gyermeke mellett csendesen kit halott már.

Kis kezében, melyet most a férj megragad, egy kis üvegecskét szorít görcsösen. Morpheum volt benne s az atya elszunyadvá kap gyermekehez, de azaz első érintésre felnyitja nagy derült szemét, s édesen moolyog atyjára.

— Hála neked irgalom Istene, — kiált föl a boldogtagtalan aztán gyöngéden emeli föl az ágyr nejeinek hideg tetemét, s csókolja hideg arczáról a könyvek nyomait.

Megbocsájt neki, s imádkozik . . .

H. E.

azért, mert a számbelileg elenyésző kisebbség erejét hónapokon keresztül sem sikerült megtörnie a többség hadoszlopainak.

Már most tessék egybehasonlítani az osztrák parlamenti harcmodort a magyar parlamenti küzdelmekkel és tessék levonni belőle a konzekvenciákat.

Amoda át a boldognak és műveltnak híresztelt Ausztria a maga czéges parlamenti viszonyaival, itt pedig a barbárnak és kiskorúnak bélyegzett magyar törvényhozók, kik még a legelszántabb parlamenti ütközetben is megtudják óvni a higgadságukat és respektálják a parlamenti illem szabályait.

Már most ti boldog emberek, oda át a boldog — Ausztriában, mondjátok meg: mi a különbség a magyar és az osztrák parlament ellenzéke között?

Melyik az érettebb, higgadtabb, műveltebb elem, az e mely a bécsi, vagy a melyik a budapesti parlamentben küzd a hatalom tulkapásai és reakzionárius törekvései ellen és a nemzet közszabadságának védelmében?

Tessék szembeállítani a magyar parlamenti ellenzék nagy és komoly küzdelmét, az osztrák parlamenti ellenzéki pártok gyerekes csinytevéseivel és mondják meg: melyikünk a nyugodtabb, a higgadtabb és a műveltebb és melyikünk érettebb a nagyobb állami feladatokra?

Mi nem döntjük el a kérdést, csak ime felvetjük azt, hogy a ki pártatlanul tud és szeret itélni: vonja meg ez igazságos párhuzamot a boldog Ausztria és a szegény Magyarország között!

„DEBRECZEN“

politikai napilap.

Köszönettel a múltért és bizalommal a jövőbe fordulunk az új évnegyed küszöbén a »Debreczen« olvasó közönségéhez.

Az a páratlan fölkarolás, a mely a »Debreczen« fokozatos fejlődését előmozdította, fényes, bizonyítéka annak, hogy Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város közönsége méltányolni tudja a sajtó szolgálatait és különösen a »Debreczen«-t a mely mindíg a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt elveihez híven mondja ki véleményét, a vidék egyik legelső napilapjává emelte.

Az olvasóközönség elismerése buzdításul szolgál a »Debreczen«-nek; mert elvünk, hogy az olvasóközönségnek modern ujságot adjunk, a mely a mai igényeknek mindenben megfelelően és a nemes versenyben fölöslegessé tegye minden más fővárosi lapnak a járatását.

Sok áldozatot hoztunk a »Debreczen« korszerű fejlődéséért; a mi olvasóközönségünk elismerése és támogatása volt érte a jutalmuk. Ez az elismerés és a vidéki sajtóban páratlanul álló fölkarolás buzdít bennünket, hogy a lap fejlesztésének munkálatában meg ne álljunk; hanem fokozott erővel, fokozott lelkesedéssel adjunk a mi olvasóközönségünk kezébe független, szókimondó ujságot.

A helyi események körülményes, lel-

kiismeretes és vonzó földolgozásán kívül az országos eseményekre is nagy súlyt fektetünk és nem sajnálunk áldozatot, hogy országgyűlési tudósításainkkal, kimerítő távirati híreinkkel, minden más lapot megelőzve, gyorsan szolgáljuk a mi közönségünket.

Bizalommal hívjuk föl tehát a mi olvasóközönségünket a »Debreczen« megrendelésére.

A »Debreczen« szerkesztősége.

Az októberrel bekövetkező új évnegyed küszöbén új előfizetést nyitunk a »Debreczen«-re s kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy azt idejekorán megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék s egyszerűs-mind tisztelettel kérjük lapunk t. barátait a »Debreczen« szives terjesztésére.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	— — —	10 ft — kr.
Fél évre	— — —	5 ft — .
Negyed évre	— — —	2 . 50 .
Egy óra	— — —	1 . — .

Mutatványszámokat levelezőlapon nyilvántott óhajra 8 napig ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

A »Debreczen« szerkesztősége és kiadóhivatala Debreczenben, Főter, a fő postával szemben van, a hova a lap szellemi részét illető közlemények, továbbá hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A „DEBRECZEN“

kiadóhivatala.

A minta városunk*)

Irtá: Gondy Károly.

Rég elősmert tény, hogy vannak jeles intézeteink és természetesen ezeknek megfelelő intézőink.

Mióta a fuvarozás és általában az uti költségek felszámításában nagy visszaélések történtek, a városok irtózva az á l t a l á nytól nem utaztatnak szak — (nemtül zsák) szemlélőket, hanem egyesben mintát kérnek egyik vagy másik jelesebb hazai intézményről.

Egyik város a borfogyasztási adó kezelését, a másik a zóna mészárszék szervezeti adatait kéri tőlünk; a harmadik a vágóhidra kíváncsi, hol a sok aszalt jég mellett bűzhödt vízzel dolgoznak.

Debreczen faunáját és floráját a rég ismertették a tudósok, sőt van monografiája. A czlmeres ökrök, czifra ménes, czifra hajdu mind tul haladott kulturális aliáspontok. Mind a mellett Debreczen város kulturája részletekig azért még nem eléggé csmeretes, mert nem hiszem hogy még egyéb jószágát el nem kérték volna tőle! Pedig hej! sok van még, miről nem tud a világ! . . . de talán nem is kér belőle? . . .

Nem kérnek pedig az egyiptomi sötét-

*) Ha e cikknek egyes részei ellenkeznek is lapunknak már kifejtett álláspontjával, mint egyéni véleményyt, mely sokakéval egyezik, készséggel közöljük.

S z e r k .

ségből, mely már a piacon tul kezdődik, nem a Nyomató utcai sárból, de még a Liba, Rucza, Sirály elnevezésből, sem azok számolásából, mely még sehol sem kezdődött.

Nem kérnek kiváltság (44-56%) községi pótdoból (talán csak engednek meg belőle) sem a városház 400.000 frtos emeléből a kis új utcái bérházából, mely ugy kerek 700.000 frba kerülne; egyáltalán a házi penztár deficitjéből, minek fedezetére reg felvettek illetőleg elköltötték a nagy kölcsönt, miből csak az ijesztő kamat-váz maradt fenn.

Debreczen most már a magas kormány példájára csak puff-ra dolgozik, csak a kamatot győzze fizetni, hát hát adhat a renovált nagytemplomban.

A mi borfogyasztási adó rendszerünk a legkitűnőbb a must nélküli mustra a világon. Egyszerűbbet gondolni sem lehet, mert a mi rendszerünk egy agygerinczbe szorult: Papp László minden benne, Mi borfogyasztó polgárok szívesen felajánljuk a f e l é t természetben, hogy ne legyünk e g é s z e n m e g v e r v e vele.

A zóna husmérés áldásait ki tudja meddig élvezzük. Miniszteri vény szerint már füstök, szellőztetik az idegen helyről (!) behozott húst az iparkamarában, hát ha még besózzak és a szabályrendelettel nekünk is besóznak? ...

Hat a szegények ápolója után nincsen kereslet, pedig nagy volna ott a kinalat, mert mindenki kifelé kívánczik. Hat nem volna rossz seft, hogy fizetjük a 3% pótdobot és a szegényeket elzavarunk onnan, mint a kőbörökutakat. Tessék elhinni, hogy az nem minta telepítés, de a szó teljes értelmében unicum, igen tisztelt publicum!

Az eaggott munkaképtelen koldusokat ugy megdolgoztatják, mint a hogy fiatal korukban sem dolgoztak és kancsukával élesztik a lankadó munkakedvet. Ebédre azután nem a turós laska járja, de az emészthetetlen hat agu bős laska kezezi a menüt (már t i. hogy mehetnének); a teperő persze csak utána fakad a hátukon. Csoda-e, ha innen szöknek és kénytelenségből lopnak, csálnak, hogy így ezen tisztességes uton legalább a humanus állami rab ápolóba áthelyeztessenek.

Most csak az van hátra, hogy akadjon olyan bolond város ki a főszámvevő minta költségvetését bekívánja és az előterjesztett községi adót a nyakába vegye.

A mi paratlan országos nevezetességünk a »Hortobágyi pusztá» a honnan most kedvezőtlen hivatalbüzös szél fujdogal, és a délibáb eleg felfordított világot látat tükrében. A magas vendég látást ezideig mind a nagy pusztának köszönhetjük, kik bamlulni jöttek mint Hary Janos a nagyemmiségbe, hol a pasztor emberek oly ritkán érintkeztek, de mind a mellett a cikóst jelenleg bamulják Amerika gyepin paratlan ügyes lovagiasáért.

Mint a Napfoltok nem látjuk a Nap fenyegető egy a pusztának látszó pusztá nem üres, hanem a polgárság vagyonosodás a gőczpontja, az állat tenyésztés bőcsője és szorosán az ősök tűzhelyhez tartozott. Csálódik, ki azt hiszi, hogy az csak 801 embere, feloszlik a haszna mi köztünk.

Ezt a kopasz Kannaant most veszély fenyegeti: feldarabolni akarják azok, kiknek ahhoz éppen semmi joguk. Egy harmadát az Egyház keri az egyetem felállítására; a másik haruadát a város (ki ez a város?) követeli trrheinek apasztására; a harmadik részt bizonyosan a Hortobágy helyén keletkező »új Debreczen» vindikálja magának templom és iskola építésére. A jószagartó gazdalkodó majd az aszfalton legeltet, delelget.

Nem oda Buda, . . . az utolsó hájfejig a pusztát védeni kell, a Hortobágyi pusztának állania kell, mert ez a mi erős várunk, Istenünk! — Hat a haz utáni földet ki műveli a bérlelt a Hortobágyra kitelepítjük? Ki fizeti a ház és földadót ha ezek üresek maradnak? Nem e'egyé' érezzük a Homok és Csapó kert benépesítését? Utoljára még a Csangókra szorulunk; vagy újra svabokat

hivunk segítségül mint B. Ujvároson egy század előtt történt.

A Hortobágy művelését nem kell erőltetni, jön az magától, ha jobban népesedünk. Az eszme különben nem új, Molnár György annak idejében eléggé pengette. Ez a bérbeadás és eladogatás sem új, hát 25 év előtt is ugy segített magán a város, hogy szép mezősegeit eladta és vele a hadi gyakorlatokra szükséges tér is eltűnt. És ha a jelenlegi deficitet a község magára vállalja is, ki biztosít a további pumpolás ellen? Hiszen minden megfenyített gyermek igéri, hogy nem lesz többé rossz, de azért ugy látszik, nem kell a virgacot a tűzbe lökni.

Uram! Másutt keressük a hibát. Roszszul megyen itt a gazdalkodás, magán- és pártérdekből történnek a nagy visszaélések a közös vagyon kezelésében.

Debreczen százazreket érő birtokai bérletét nem nyilvános érverésen, de alattomban ugy parolára és mazsolára kapják a szabad-elvű zsoldosok.

A városi nyomdát a boltok bérléte árán tartják fenn, mert ott az utolsó kerékhajtó bajt a párt malmára. Valjón a Csokonai nyomdát nem ily szellem lengi át?

A városi fürdő jövedelme is egyre eluszik; csak a víz e tiszta, melyet a dicser legjobban, ki a k á r t y á k a t nyomatja szabadon.

A fürdő a vám, a nagy kölcsön nem is szerepel a költségvetésben; hogy szerezzünk tiszta képet a városi vagyon felől, ha mindég a hibán folytatjuk a kimutatást és nem térünk vissza az elejére? Örökké csak foltozunk, feldaraboljuk lassan az egész véget, midőn belőle egy egész új ültőre telne.

A város most beadta a kulcsot, mely bizonyára nem a Jóna Dániel műhelyében készült. Csódnak kell e deficitet tekintenünk, mert nem engedhetjük, hogy a passiva sem a lakosság, sem a közbirtokosság terhére rovassek.

Egyelőre ne vádoljunk senkit, csak annyit meg kell itt jegyezmem, hogy egy a l p o l g á r m e s t e r e nagy szükség volna, ki ne mindég a főispánnal trappoljon; ki ne máskálna egyházi gyűlésekre még a vidékre is; ki ne szerepelne sem a vörös kereszt egylet-nél, sem a párt klubokban; hanem minden erejét, tehetségét és idejét a város belügyeinek, mint az alispán a megyénéél, szentelje.

Itt az ideje, hogy a polgárság a maga érdekében a komolyan is komolyabban gondolkozzék, midőn ősi vagyona forog koczkan Alapos revidálást, inventálást és ketlős könyvvitelt követeljen a hivatalokban, mely oly minta gazdalkodásnak határt szabjon, mely még százezrekre menő tőkét is rejtegett dugaszban.

Főkepen mulhatlanul szükséges, hogy a polgárság zóme a miniszternél k o r m á n y b i z t o s t petícióján, kinek jelenléteben a város pénzügyei veglgesen rendezzessenek és elhárítsa az örök gyanuszkodást, mely a város és tisztviselői reputációját már a fővárosi lapokban is meghurezolta.

Reméljük, hogy a kormány szerény kérésünknek engedni fog. B s dat, qui cito dat! Ez az, mit a polgárság joggal elvárhat.

TARKA-ÉLET.

Ros hasono-napi pletyka.

Mig a diszes várad-utcai imaházban ajtatos héber-melodájók zengtek az egek ura felé, addig az aranyos rácsoszáttal elrekesztett női karzaton a rózsás női ajkáról egy susogva tovább adott ros hasono-napi pletyka szállott körutra, hol felpiritván, hol megsápasztván egy-egy bájos női arcocskát, amint a szemérmes mebotránkozás vagy a felelem hurjai lettek a selyemtől, csipkéktől elborított szivecskében megérintve . . .

N. N. — A férj olyan, mint már a férfiek többnyire szoktak lenni, házassága előtt fenékgig belekóstolt a földi gyönyörök poha-

rába, meglehetősen gömbölyűséggel bir, kopaszodik is már, pápaszemet visel, gazdag ember, igazi minta férj, kinek a felesége egy veszedelmesen szép, elegáns asszony . . .

N. N. urnak volt egy dalias, fiatalabb barátja is, kivel azonban barátsága megszakadt, midőn N. N. a szép asszonyt barátja orna elől elkaparította s feleségül vette. Később azonban összebekütek. N. N. urek, tudvalevőleg, ha férjek lesznek, nagyon békülékeny természetűek, mindennap együtt voltak a kávéházban, sőt az előbb mellőzött barát állandó vendég lett a veszedelmesen szép N. N. asszony szalonjában is, csak N. N. ur nem látott, nem hallott semmit.

Történt azonban, hogy elkövetkeze a ros hasono — az az a zsidó új esztendő első napja. N. N. a fiatal barátjával még a templomban is egymás mellett váltoit széket, honnét N. a delet érezvén korai ozsonnára átfutott a központi kávéházba, be az egyik külön szobácskába, hol a fiatal barátjával rendszerint együtt szokott piketirozni. Gyauu nekül tette le a kalapot maga mellé — valami tojas reggelit rendelt — mikor jött a pinczér, ki a székről a kalapot leütötte s midőn azt felemelte a kalappal együtt egy összehajtogatott levelkét is átadott, mondván:

— Nagyságos ur, ez meg kérem a kalapbélésből esett ki.

N. N. oiyant nyelt, hogy majd megfuladt a rántottától, mivel felismerte a levelben neje irását, ki rövid pársorban csupán ezeket írta:

— A ros hasono ünnepe után ferjem a reggeli gyorsvonattal elutazik. Jöjj, akkor minden bizonyny! várlak.

N. N. bárha nem találta fel a puskaport, a helyzettel azonnal tisztában volt s idegeseni kapott homlokához, melyen már fakadozni éreze a szarvakat, tehát felesége s barátja így használták őt szerelmi hirhordó gyanánt s így érintkeztek naponta az ő közvetítésével. Annnyira feldühödött, hogy szinte feledte, hogy a ros hasono tilt minden hevesebb felindulást, gyilkolni akart, de aztán csak pohár vizet kért, zsebre vágta neje levelét s egy gondolat futott át agyán pillanat alatt, mint mikor a bőzén becsap a krach, tintát s papirost kért melyre röviden ő meg ezt írta:

— Matól fölmondom a levelhordói szolgálatot.

N. N. Aláírta a nevéét s aztán e levelet betette a kalapja bélésébe. Ez történt, hogy mivel melódiával még nem lakik jól az ember, a fiatalabb barát is kiszökött az ékes zsidó templomból s edemes barátja nyomát követvén, szinte a Jónász bácsi kávéházába igyekezett fel. N. N. ép újságot olvasott s szorakozottan fogadta házabarádját, ki figyelmes szemével azonnal meglátta a széken a postaládaként használt kalapot, tehát ügyesen arra a székre ült s miközben felemelte a kalapot, N. N. a tükörből jól látta, hogy barátja a bélésből mily örömmel húzta ki a czedulát, melyet midőn beakart csuszatni a mellény zsebebe, N. N. felállt s szikrázó szemmel, gunyosan mondá:

— Na csak olvassa el kérem, olvassa el itt! . . .

Ez az a pletyka, melyről a női karszt beavatót, elegáns, rózsásajku szép női susogva beszéltek s melynek, hogy mi lesz a vége, az majd csak a ros hasono ünnepek multa után fog kiderülni? . . .

Chevalier de Flaneur.

Táviratok.

Egy jeles honleány halála.

Budapest, szept. 28. (A »Debr. ered táv. M a m e d a Kaliforniai városban szept. 12. meghalt R o m b a u e r Berta, ki szabadságharczban, mint sok más hazafias magyar asszony élénk részt vett. Nyolczvanölcz éves volt 1829-ben vezette oltárhoz Pesten R o m b a u e r jeles gyalogos. 1848-ban Rombauer őt fiával beállott a magyar hadse-

regbe. Felesége pedig éjjel-nappal ápolta a sebesülteket. A világi napok után az Egyesült államokba költöztek, hol Rombauer német lapot adott ki. Rombaueré 1854 óta özvegy.

Hoitsy Pál nyilatkozik.

Budapest, szept. 28. (A Debr. ered. táv.)
H o i t s y Pál egy nyilatkozatban kijelenti, hogy amit állított, mely szerint a F o r t u n a bányágyben egy krajczár készpénzt se kapott, ma is fenntartja, hogy az 50,000 frtot, melyről nyugtát adott, nem ő kapta, hanem a bánya tulajdonosai és bérlői. Ezeknek 51,000 frt járt azon esetre, ha a bányát átírja. Ő csak a vételár második részéből kapott volna valamit, az pedig mai napig se lett kifizetve. Egyszerűen valótlanság, hogy ebből kapott valamit.

Mamuth csontváza.

Budapest szept. 27. (A Debr. ered. táv.)
Az ecsedi lap lecsapolásai közben egy Mamuth-csontváza bukkantak. Az érdekes leletéről jelentést küldtek a nemzeti muzeum igazgatóságához is.

Közös miniszteri értekezlet.

Budapest, szept. 28. (A Debr. ered. táv.)
F. hó 31-ikén Budapesten közös miniszteri értekezlet lesz, a melyen valószínűleg végleg meg fogják állapítani a közös költségvetést. A delegációkat előreláthatólag csak október hó végére fogják összehívni.

Ujdonságok.

* **Honvéd tüzérség.** Már a tavasszal híre járt, hogy a honvédséget külön tüzérsgel fogják ellátni. Illetékes helyről most arról értesülünk, hogy ez a hír ma már tökéletesen igaz. A honvéd tüzérsg szervezése a delegációk tárgyalásai folyamán fog napirendre kerülni és pedig oly formában, hogy a közös hadügyminiszter előterjesztést teend a tüzérsg új szervezéséről és egyszersmind tudatni fogja, hogy ugy a m. kir. honvédség, mint az osztrák Landwehr külön tüzérsgel látatnak els egyuttal arra nézve is fog javaslatot tenni, hogy a régiből kihasított új intézmény költségeit a közös budgetből utalják át a magyar, illetve az osztrák költségvetés keretébe. A nemzetnek egy régi óhajta teljesül ez által és bizonyára az egész ország lelkesült örömmel fogadja a korona ez újabb elhalmozását.

* **Gyűlések az egyháznál.** A debreceni ev. ref. egyház szept. 29-én d. u. két bizottsági ülést is tart, sürgős belügyeiben és pedig az egyik gyűlés d. u. 3 ókor lesz az egyháztanács térben. Ez iskolaszéki ülés lesz, melynek tárgyait Munkácsi Julia tanítónő lemondása, Szinay Gyula indítványa és még több rendbeli fontos ügy képezi. D. u. 5 ókor pedig ugyanott az árvaügyi bizottság tart ülést folyó ügyeinek intézésé végett.

* **A szüret.** Tegnapelőtt tartották az összes kertsek értekezletüket, melyen megállapították a szüret idejét és pedig azt határozták, hogy az összes kertsekben holnap kezdődik a szüret mint értesülünk, már az első napon a legnagyobb részben tényleg is megkezdik a szüretet a város körüli fekvő kertekben.

* **Angelottikról.** Mint a kassai »Pannonia« írja, a mi derék Angelottinkat s jeles artista társulatát igen jól fogadták Kassán, mivel már az első előadások után kitünt, hogy az Angelotti társulata nem tartozik azok közé a h i r h e d t — tingl-tangl társulatok közé, a melynek bizony már elégszer becsapották Kassa város közönségét. Ez a társulat azonban nem szorul elnézésre, kiállja a leg-

szigorubb, legkényesebb kütikét, mert ugyszólván minden tagja méltó is a művészi névre.

* **Károlyi Pista II.** Nemcsak Barnuméknak, a Chocolate Küfferlenek, a Maypole Soapnak, Vajay páternek, a sajtó alatt levő »Lizett« szerzőjének. Serfőzy Zsenikének a »nines többé kopasz fej« nek stb. van reklámra szükségük, hanem néha napján ahét és kilenc águ dohánytárca tulajdonosai is szükségét érezik annak, hogy méltóságos és kegyelmes nevüket a nyomdatesték sok ezer példányba megsokszorosítsa. Miután azonban a balett és a turf nem igen enged időt, hogy hatodfeles jambusokban klasszikus drámát írjanak, vagy tanulmányt adjanak ki az őszibarack penész-foltjairól, hát szállóigéket szállítanak a halás jagy közönségnek mely nagy örömmel kolportálja a méltóságos és kegyelm. bölcsmondásokat. Így keletkezett Karolyi István grófnak az a kijelentése, hogy a gentlemen a hordárral is megverekszik, vagy Szemere Atilla sóhaja: nem boldog a magyar! — melynek indoklásul így zokog fel Fialat véreim című könyvében: A névmagyarosítás már annyira garázdálkodik, hogy maholnap ilyen rendőri hirt olvasunk »Zrinyi (Kohn) Miklóst Szigetvárott zsebmetszésért letartóztatták.« Hogy pedig mindez most az eszünkbe jutott, az nagyváradi tudósítónk következő híreinek az alkalmából történt »Rendes Szidor pincér és ifj. Örley Kálmán joghallgató között pisztoly párbaj volt, melyben egyik fél sem sérült meg.« Az affér ellőzményeiről mélységesen hallgat a tudósítás, de nem valószínűtlen, hogy egy ehhibázati színű pikkoló, záptojásos knikeben vagy tejszintelen csésze kávé terelte ezt a két gentlemant a lovagiasság zord mezejére, melyen az Örleyeknek különben már elég jó nevük van, amióta Örle György párbajban megölte Kálmán József dr. nagyváradi ügyvédet.

* **Munkás dalestély.** A munkás daley-tet tegnapelőtti dalestélye egy anyag, mint erkölcsi tekintetben kitünően sikerült. Az előadott darabok egyől-egyig megnyerték a közönség tetszését, különösen a »Loreley« szabatos színezése, valamint M a k a y Sándor két népdala, melyet K e l l e r Sándor karnagy harmonium kísérlete mellett solóban énekelt ragadta tapsokra a jelenvöltoakat. A műsor utolsó száma előtt adták át az egyletnek azt a gyönyörű zászlószalagot, melyet városunk városunk bölgyei készítettek a haladás és törekvés elismerő jeléül. A dalestélyen, melyet reggelig tartó táncmulatság fejezett be, a következő felülfiztetek: B á r d o s Geza 1 kor 20 fillér, S c h v a r c z M. L. 2 kor. S o ó s János 60 fillér, K o v á c s József 20 fillér. O r m ó s Gábor 80 fillér.

* **Eszküvő.** Dr. V a r g a Lajos debreceni ügyvédjelölt okt. hó 2-ikán tartja esküvőjét a b.-pesti kalvintéri ev. ref. templomban a sárespataki főgymnázium volt tanárának Kuu Pálnak árva maradt s a Pallas Nagy Lexikon főszerkesztője Dr B o k o r József által nevelt leányával Kun Zulejkával.

* **Főispáni ebéd.** Gróf Degenfeld József főispán tegnap d. u. 160 teritékü ebédet adott a Bika szálloda disztermében, amelyre a város, a megye hivatalnokai, az egyházak, iskolák fejei, a társadalmi és közélet kitünőségei voltak hivatalosok. Már együtt volt az előkező társaság, mikor gróf Degenfeld József megérkezett. Percekig tartó lelkes éljenzéssel fogadták. Azután vette kezdetét az ebéd melynek gazdag menüje a következő: Menü 1897 szeptember hó 27. Leves, Szárnyas, csiga, Barna consommé. Fogas majonaisse és tartár mártással. Gombás-bélszín filets körítve. Sült: pulyka, liba, kacsa, saláta és compóttal. Tészták: juh- és tehén-turós-csusza. Mandulás pudding bor chaudauval. Fagyalt. Giardinetto, Sajt. Fekete kávé. Kerti bor. Ménesi Bakar. Szamorodni. Gróf D e g e n f e l d J ó z s e f f ő i s p á n a n e g y e d i k f o g á s n á l tartotta meg felköszönőjét. Mikor ejkáról a király neve elhőngzott, viharos éljenzés tört ki s a jelenvöltoak állva halgatták a főispán köszönőjét az első magyar emberre; a királyra és királynéra. Szavai mely hatást tettek s zugó éljenzés volt rá a s felelet. A második köszönőt Dr. Wolafka Nándor mondotta el, a Kiss Áron-

püspök nevében meleg szavakban méltányolta gróf Degenfeld érdemeit, amelyeket szeretettel és buzgósággal körülvelt egyháza érdekében kifejtett. — Komlóssy Arthur városi főjegyző Gróf Degenfeld Józsefért mint Debreczen szabad királyi város és Hajdúvármegye érdemes főispánjáért ürtti poharát, mint kinek előülése alatt intézettek a mai vármegyei közgyűlésből és fogtak intéztetni a szerdai városi közgyűlésből azon lelkes hangú feliratok Koronás királyunkhoz és magyar felelő kormányunkhoz, melyek Debreczen városához mint hazánk legmagyarabb városa és Hajdúmegye, mint legmagyarabb vármegyéhez méltóknak lesznek és többi tölvényhatóságaink reőzére is kivetendő példk gyanánt fognak szolgálnil A gazdag és kitünő menüért általános dicséret illette Milecker Lajos igazgatót, aki a Bika étterméhez visszahódította a közönséget s akit a tegnapi fényes ebéd kitünőségért méltán illetett s jelenvöltoak elismerése. Az ebéd Ráczy Karoly jeles zenekarával növelve a kitünő hangulatot.

TANÜGY.

A reformok esztendeje, Az 1897—98-ik iskolai év sok reménnyel kecsegteti az iskola barátait. Erre az évre van ugyanis bejelentve a közoktatás mindegyik tagozatának több-kevesebb reformmunkálata.

Vegyük elsők az egyetemet. Építkezés dolgában tudvalevőleg megtörtént már a törvényhozási intézkedés, sőt az építkezések már meg is kezdődtek. A műegyetem épen kész auditoriumot, az orvosi egyetem két palotaszzerű épületet kapott az új iskolai évre. Anyagilag is történt valamelyes felsegés a budapesti tudományegyetemen, a mennyiben a tanárok lakbéré kétszáz forinttal emeltetett.

Fontosabb ezeknél az az intézkedés, melyet Wlassics az orvosi és jogi egyetem vizsgálati rendszerének reformálása dolgában végrehajtani készül. Rég meg van már ígérve a rendelet közzététele s igen valószínűnek tartjuk, hogy nem sokára, mindenesetre ebben az iskolai évben napvilágot lát. Czélszerűnek tartanók, ha e rendelet tervezete, hivatalos kiadása előtt, közzététetnek, hogy módjában legyen minden érdeklődőknek hozzászólásai az évekre szóló reformhoz. Ez a rendelet ágyanis előreláthatólag messze időkre kitolja az egyetem ügyének törvényhozás utján való rendezését s így a nyilvánosságnak alig lesz másként módja érdemileg foglalkozni az egyetem kérdésével. Azt mindenesetre szükségesnek tartjuk, hogy a miniszter az országgyűlés tanügyi bizottságával megismertesse tervezetét, mielőtt rendeletileg életbe léptetné.

A másfél évtized előtt sok port felvert, sok érdeket mozgásba hozott harmadik-egyetem kérdése alszik s úgy látszik Wlassics nem is kívánja ébreszteni. Egyet mégis meg kell tenni, azt tudnillik, hogy a jogakadémiák ügyét az egyetemi vizsgálatok új rendjével hozza kapcsolatba. Ez akadémiák általalkításának, vagy csak módosításának kérdése is, meszebb vágó intézkedésekkel jár, semhogy hogy meglepetésképp kiadott rendelettel volna elintézhető. Ha ismernék a miniszter tervezetét, meg lehet, hogy mint például Debreczen a fellállítani szándékolt protestáns egyetemen, vagy például a katolikusok a rebesgetett katolikus egyetem fellállításával jobban sietnének. Azt meg épen tudnia kellene, hogy a különböző felekezetek theologiai fakultásainak kíván-e még a miniszter helyet adni az egyetemeken, mint ezt régebben egy felhivatalos mondta.

Látnivaló tehát, hogy a felsőbb oktatás dolgában nevezetes reformmunkálatokra van kilátás s mi csak azt óhajtuk, hogy ezek a munkálatok ne meglepetések, de jól megért reformművek legyenek.

A szorosabb értelemben vett népiskolai oktatás terén sem anyagilag, sem szellemileg nem készül ebben az évben nagyobb alkotás. Az 1898-ki évnék meg lesz ugyan az a nagy szenzációja, hogy ekkor válik esedékesé a tanítók tödvés korpóttéka s országsszerte nagy érdeklődéssel várják a törvénynek realizálását, mindenekfelettt pedig azt, hogy a miniszterium hogyan fogja fedezni vagy fedez-

teni a felekezeti tanítók korpótlékát. Azt tudjuk, hogy az előintézkedések megtörténtek a részben folyamatban vannak e nagy jelentőségű ügy végrehajtásához. De mindig kérdés marad, hogy a kormány mily mértékben s a renitens iskola fentartókkal szemben mily módon hajlja majd végre a törvényt. Ez az ügy bizonyára nagy mértékben fogja foglalkoztatni a politikusokat, felekezetiakat, az érdekelt tanítókat egyaránt, de mert végrehajtása csak 1898 őszén következik be, a végrehajtás ténye csak a következő iskolai év eseménye lesz.

A népoktatás körébe tartozó egyéb intézetek, nevezetesen a tanfelügyelői intézmény, a tanítóképzés s vele a tanítóképzők reformja mind sűrűbben kopogtat az ajtón s ez év folyamán valószínűleg megérlelődik annyira, hogy az akadémikus diskussziók köréből az adminisztrációt is foglalkoztassa. — Az 1868. XXVIII. tcz. revíziója épen ebben az állapotban van s föltehető, hogy a közoktatási miniszterium már is élénken foglalkozik vele Hasonlóképen vagyunk a polg. iskolák reformjával, melyet Wassics a közokt. tanács által készített elő. Az eddig történtek után itélve, azonban ezt az ügyet is majd csak a jövő iskolai év eseményei közt kell referálnunk, mert addig az ügy csak az előkészítés stádiumában marad.

De itt van a küszöbön a középiskolák tantervének revíziója, melyen a lefolyt iskolai évben ugyancsak dolgoztak a középisk. tanárok és dolgozott a közoktatási tanács. Ennyi munkakodásnak még az idén kell valamelyes foganatjának lenni, noha a revideált tanterv életbe lépése szintén nem történhetik meg az 1898—99. iskolai év előtt.

Aztán ez a középiskolai ügy más tekintetben is fontos. A miniszter tudvalevőleg nemcsak azt ígérte meg, hogy a középiskolai tanterven a túlterhelés miatt tesz javítást és jobban kidomborítja a nemzeti princípiumot, hanem azt is megígérte, hogy függetlenül a revíziótól munkába veszi a középiskola nagy reformját, melynek végcélja gyanánt a hajdani „egységes középiskola” helyett az „egységes jogosítás” szolgál. Ez a megoldási mód lehetének tart többféle, ugynevezett középiskolai „típus” felállítását, vagyis azt, hogy az eddigi két középiskola, a gimnázium és reáliskola helyett három-négy fajta középiskola is kialakulhat, azzal a feltétellel mégis, hogy e típusok mindegyike egyaránt adhat minősítést, az egyetemre való belépésre. Egy ilyen tervezet pedig sokkal mélyebb nyomokon jár, semhogy megoldása az elmélet s a gyakorlat minden vonatkozó kérdését felszűri ne hozná sőt — ha igazi reform. lesz — a társadalom legvitalisabb érdekeit megnevező altatua.

Ezek közül csak egyet említünk most meg. Epen napjainkban igen sűrűn merül fel a követelés, hogy iskolai intézményeinket s ezek közt a középiskolát vallás-erkölcsi alapra kell fektetni, mert csak ily alapokon nevelt intelligenciától lehet majd várni a társadalmi szofizmus, züllöttség orvoslását. Az a nevezetes mégis, hogy ez a vallás-erkölcsi követelmény sem terjedt odáig, hogy középiskoláink új berendezését, mondjuk gyökeres reformját a teológiai alapon kívánna megoldani. — Még Majláth püspök famózus szövege sem említi egy szóval sem, hogy a középiskolát teológiai alapra kívánna fektetni. — Már pedig ha a teológiai alapot közintézményeink végleg elejtik, okvetlenül kell gondoskodni oly etikai alapról, mely egyrészt tudományos is megállhasson, másrészt a mai kor zottiemével is meggyezzen. Ez az etikai alap, melyben természetesen helyet foglalna az ön megtagadásra és krisztusi szeretetre vezérlő vallás és erkölcs, teszi a középiskola kérdését világszerte fontosá, mert nyilvánvaló, hogy a meggyőzőkés kialakulásának idejét, a középiskolai 10—18 éves életkort, s az ennek növelésére hivatott iskolai intézményt tekinti ma mindenki nemcsak az iskolai élet, de maga a társadalom is egyik legfontosabb problémájának.

KÖZGAZDASÁG

Tájékoztató a f. évi október 24-én tartandó rendkívüli közgyűléshez.

(Folyt. és vége)

Ezek előrebocsátása után áttérek a számitásokra.

A g ő z ü z e m k ö l t s é g e i.

Ezek az 1896 évi zarszámadás szerint a következőképen alakultak:

Kezelés:	
1-ször. Tisztviselők	frt 6,851.61
2 „ Üzleti költség	„ 1,344.87
3 „ Nyomatványok	„ 568.30
4 „ Adó	„ 3,325.15
5 „ Bélyegilletékek a személyjegyek után	„ 1,584.86
6 „ Betegpénztár	„ 103.70
	frt 12,777.59

Forgalom:

1-ször. Vonatmozgósítás	frt 31,548.76
2 „ Felszerelés	„ 174.99
3 „ Fenntartás	„ 4,727.55
3 „ Kocsikölcsönzés	„ 2,482.42
	frt 38,933.75

Leírások:

1-ször. Törlesztés	frt 2,507.11
2 „ Alapok	„ 750.—
3 „ Nyugdíj	„ 100.71
	frt 3,357.71

Kiadás frt 56,069.05

Teljesítmény:

Ezen kiadások, felosztva a szállított tonnakilométerekre a következő számokat eredményezik:

a) személyforgalom:

Megtételezt 182,866 kocsi-kilométer; egy kocsis önsúlya 3,500 kgr, átlagos megterhelése 11.5 személy, kereken 500 kgr, összsúly 4 tonna, tehát teljesítmény kereken 730,000 tonnakilométer.

b) teherforgalom:

Szállított 174,566 tonna; befutott távolság 16,963 kilométer; tehervonatok száma 5,482, tehát átlagos távolság 3.1 km., tehát teljesítmény kereken 540,000 tonnakilométer. Összes teljesítmény 1,270,000 tonnakilométer.

Vonatolt súly:

a) személyvonatok:

Vonatonként 2 kocsis = 8 tonna.

b) tehervonatok:

Vonatonként 1.7 kocsis = 22.3 tonna.

A mozdonyok a személyforgalomban 8 tonnát, a teherforgalomban pedig 22.3 tonnát huztak, a teherforgalomba majdnem háromszor nagyobb volt megterhelhetőségük.

Nem akarom állítani, hogy a kiadások a teherforgalmat eme 8 : 22.3 viszonyban terhelték, mert a kezelési és vonatmozgósítási költségek más-más arányban keletkezhetnek.

A következőkben a költségek elosztását a valószínűség alapján állítom össze:

Kezelés per tonnakilométer:

1. Tisztviselések	sz. f. $\frac{3}{4}$	frt 5,150.—
	t. f. $\frac{1}{4}$	frt 1,701.61
2. Üzleti kiadások	sz. f. $\frac{1}{2}$	frt 672.—
	t. f. $\frac{1}{2}$	frt 172.87
3. Nyomatványok	sz. f. $\frac{2}{3}$	frt 378.—
	t. f. $\frac{1}{3}$	frt 189.30
4. Adó	sz. f. $\frac{1}{2}$	frt 1,662.—
	t. f. $\frac{1}{2}$	frt 1,663.15
5. Bélyeg	sz. f. —	frt 1,500.—
	t. f. —	frt 84.86
6. Betegpénztár	sz. f. —	frt 60.—
	t. f. —	frt 43.70
	sz. f. —	frt 9,522.—
	t. f. —	frt 4,355.59

A személyforgalom tehát kereken kétszer annyi kezelési költséget okozott, mint a teherforgalom.

A személyforgalomban tehát a tonnakilométerenkénti kezelési költség 1.26 krajczár. A teherforgalomban pedig egy tonnakilométer 0.85 krajczár.

Forgalom per tonnakilométer.

A fent kimutatott átlagos vonatolt súly arra enged következtetni, hogy a teherforgalom, a melynél a mozdonyok több mint kétszer

jobban kibaszáltattak, kevesebb mint fél annyi forgalmi költségeket okozhatott. Azonban tekintettel kell lennünk arra, hogy a teherforgalomban csekélyebb a menetsebesség, ritkábbak a megindítások és a menetsebességnek kisebb része vétetik igénybe. Ezért az arányt enyhíteni kell. A tényleges arányt megközelíteni vélem avval, hogy a forgalmi költségnek $\frac{2}{3}$ részét a személyforgalom, $\frac{1}{3}$ részét pedig a teherforgalom számlájára írjam.

E szerint a személyforgalom a tonnakilométerenkénti költség 356 krajczár, a teherforgalomban pedig tonnakilométerenként 240.

Összes költségek tonnakilométerenként:

a fentieket összeadva:

a személyforgalomban 482

a teherforgalomban 325

(átlag 411 krajczár)

J ö v e d e l m e z ő s é g:

a) személyforgalom

Kiadás kocsi-kilométerenként 1928

Bevétel 23—

jövedelem 187%

b) teherforgalom

Kiadás tonnakilométerenként 325

Bevétel 760

jövedelem tonnakilométerenként 31—%

Villamos üzem.

Az összes kiadások nagyobbodni fognak, mert nagyobb is lesz a teljesítmény. A kezelési költségek előreláthatólag a következőkben fognak alakulni:

Kezelés:

1. Tisztviselők frt 7,000.—

2. Üzleti költség „ 1,500.—

3. Nyomatványok „ 600.—

4. Adó „ 3,900.—

5. Bélyeg „ 2,000.—

6. Betegpénztár „ 150.— frt 15,150.—

Forgalom:

A jelenlegi 9,580 — frtra rugó erővel állítási költségekkel szemben számítható: 800,000 tonnakilométer a személy és 540,000 tonnakilométer a teherforgalomban á 60 watt-óra = 80,400,000 watt-óra, vagy 80,400 kilowatt-óra; 60% haterfok mellett = 134,000 kilowatt-óra, minél fogva a vontatási költségek a következők lesznek:

1. Anyag és gépfentartás:

134,000 kilowatt-óra

a 6 kr frt 8,040

a gépház személyze-

te 50% „ 4,020

2. Felszerelés „ 500

3. Kocsifentartás:

200,000 kocsi-kilométer

17,000 mozdonykilo-

méter „ 170

4. Kocsibérek „ 2,500

5. Pályafentartás: „ 3,500 frt 22,730

Leírások: „ 7,000

„ 44,880

Összehasonlítván a kezelési és forgalmi költségeket a gőzüzemnél felmerült költségekkel mutatkozik:

gőzüzemnél tonnakilo-

méterenként (átlag) 4.12 kr.

villamosüzemnél 2.85 kr.

Forgalom szerint pedig

személyforgalomban:

gőzüzemnél 4.85 kr.

villamos üzemnél 2.83 kr.

teherforgalomban:

gőzüzemnél 3.25 ks.

villamos üzemnél 2.83 kr.

Mindezekből kitűnőleg a villamos üzem berendezése általánosságban feltétlenül előnyösebbnek mutatkozik és csak vita tárgyát képezheti még, hogy a teherforgalom is villamos üzemmel bonyolítandó-e le.

E tekintetben szem előtt kell tartanunk

hogy kétféle üzemi mód egyáltalában nem tanácsolható, de a gőzüzem egyedül a teherforgalom miatt tartatván fenn a fent kimutatott 3.25 kr. nagyobb kiadásokat okozza,

amiért külön személyzet és külön berendezések szükségeltetnének, a melyek a jelenleginél csekélyebb teljesítményre szolgálnának.

Igen valószínű, hogy ez esetben a teherforgalom költségei a villamos üzemnek 283 krral kiszámított költségeit 40%-kal túlhaladnák.

Ujberuházás.

Amint már említettem, a személyforgalomban 30% növekedésre számíthatunk. A bevételek tehát következőleg alakulnak:

személyforgalom	frt 58,000.—
teherforgalom	» 41,000.—
különfele	» 3,000.—
kiadások	» 44,000.—
rendkívüli leírások	» 17,000.—
marad osztaléknak	frt 40,100.—

Az összes részvénytőke tehát 800.000 frt lehet és a már kibocsájtott tőkét levonva (a 20.000 frtyi törlesztést számítva véve) szabad még ujonnan befektetni 520.000 frtot.

Ezen összegből a vasut átalakítási költségei fedeztetet találnak.

Schiller.

Budapesti gabonátözsde.

szept. 27

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—00—00	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	13.65—12.70
»	76	12.25 12.36	80	— — — —
»	77	12.40 12.45	81	12.70—12.75
Pestvidéki ó	78	12.50 12.55	82	12.60—12.65
»	79	12.55 12.65	—	— — — —
»	79	12.60 12.30	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	12.20—12.40	81	— — — —
»	78	12.35 12.50	82	12.65—12.70
»	79	12.45—12.60	—	12.65—12.70
Bácskai ó	76	12.55—12.35	80	— — — —
»	77	12.25—12.45	81	12.70—12.75
»	78	12.40—12.50	82	00.00—00.00
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —
»	78	— — — —	80	— — — —
»	79	— — — —	81	— — — —

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	70—72	8.40 8.50
» másodrendű	— — — —	8.30 8.35
Árpa takarmánynak	60—62	6.15 6.40
» égetni való	62—64	6.60 7.30
» serfözdei	64—66	8. — 10.00
Zab	39—41	6.30 6.50
Tengeri bánsági	— — — —	4.95 5.60
» más nemű	— — — —	4.35 5.35
Repeze bánsági	— — — —	12.20 13.00

Sertés vásár.

szept. 27.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 56—55 krajczárig, közép (páronként 250—260 kilogramm súlyban) 53—54 krajczár Kőnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) 52—53 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi szept. 13-ik napján volt készlet 28.805 darab, 1897 szept. hónap 14-ik felhajtott 211 drb, 1897 szept. hónap 14-ik napján elszállított 403 darat 1897 szept. hónap 15-ik napjára marad készletben 28.613 drb. A hizott sertés üzlet ranyzata élénk.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. **Móricz Pál.**

Egyedül jogosított magyar fordítás

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — 59.

3.

Meleg nyári nap volt, de a hitközség taná estermében Seckeles Lázár és Austerlitz Izsák előljárók mégis bent ültek. Az elnököt várták, Frankl Izraelt, a primator, kit a rend-

kívüli időben a kormányzó magához hivatott, ami pedig ugyan ritkán járt valami jóval. — Érthető volt tehát izgatottságuk. Az igaz ugyan, hogy Frankl kitünő képviselője volt a hitközségnek. Nem annyira gazdagságával, mint inkább okosságával küzdötte magát erre a polczra, mely egészen kivételes helyzetet biztosított neki. Kedvence volt a legmagasabb hivatalnoknak s mivel összeköttetései egész a trónig felértek, — némelyek még tartással is voltak tőle. — Frankl méltóságos külsejű ember volt s gyakorlott kiváló szónok, ki okos fellépésével nem egyszer bebizonyította, hogy hitsorsosait még a császári udvarnál is képes sikerrel képviselni.

— Hiában töröm a fejemet. Csak nem tudom kitalálni, mit akarhat a gubernátor tőlünk? — vélte Seckeles. Hisz még alig tíz napja, hogy küldöttségileg nála jártunk, akkor igen barátságosan fogadott bennünket.

— Én már csak türelemmel várok, szóló Austerlitz, ha valami kellemetlenség, akkor ugyanis mindig elég korán hallom meg, ha pedig valami örömhír, szívesen elviselem a meglepetést.

E pillanatban koei robogás hallatszott.

— Ah! kiáltotta Seckeles, Frankl haza érkezett.

És nemsokára be is lépett Frankl. Nagy, erőteljes férfi volt, az ötvenöt év körül, — areza kifejezésteljes, határozott volt. Egész modernül öltözködött. Puderezte a haját. Fekete kabátja s kurta, selyem térdnadrágja volt, ezüst csatok a cipőin.

— Nos mit akart a gubernator? kérte a két kíváncsi előljáró.

Frankl fanyarul mosolygott.

— Borzasztó volna, ha annyira nevétséges nem volna. De kerek pöréc meg is mondtam a kegyelmes urnak a véleményemet. No ne nyughatatlankodjanak, nincs semmi nagyobb baj, a gróf különben is elállott kíváncsától. Hanem érdemes e történetet meghallgatni, én boszankodtam miatta, de önöknek mulatság lesz.

És így beszélvén, Frankl leült az asztal fölé, az elnöki székbe, törülgetvén homlokáról az izzadságot.

— De engedelmet kérek, mielőtt elkezdéném, egy parancsot adok ki és megrázta a csengőt, mely előtte ott állott az asztalon.

Zehnthomer, az utcai mesores (hitközségi rendőr) lépett be. Zömök, izmos férfi.

— Azonnal keresse fel Magdeburger Leb Dávidot, az ügynököt s rendelje fel ide. Tudja, hol lakik?

— A háromkut utcában a II. sz. alatt, a 3-ik emeleten hátulról.

— Mit akar vele? kérdezte Seckeles.

— Ökelme is részes a történetemben, felelt kitérőleg a primator. Hallgassák tehát, mint jártam a gubernium épületben. A gróf igen kegyesen fogadott, de mindjárt láttam, hogy valami teher van a szíven, olyan kerülgetve intézte hozzám a beszédit, összevissza kérdezősködvén az állapotomról, a hitközség viszonyairól, szóval a mikkel máskor soha sem szokott törődni, midőn hirtelen egyszer így szólt: Valóban nagy csapás érte a hitközségüket, az első főjurista Kassovitz elhalálozásával, de hiszem, Ön gondoskodni fog mielőbb ez állás bétöltéséről?

— Kegyelmes uram, válaszolám én, igaz, hogy fájdalmas veszteség reánk, de nekünk van egy felső rabbinus és egy felső jogász col-

legiumunk is, úgy hogy a rabbinusok körébe eső ügyletek most is ép oly rendben folynak, mint ezelőtt. A prágai zsidó hitközség az első a világon, azért nem sietjük el a választást. Nagyon előkelő állás ez, ép azért csakis olyan férfit érdemesithetünk reá, ki maga is kitünő a zsidó talmud tudományok terén. Mig én így beszéltem, úgy észleltem, mintha a gróf haragosan felpirult volna. És az ajkát harapdálta, mint mindig, mikor haragszik, ahányszor csak ellent mondok neki s végül mondá:

— Hisz ha Önöknek egész nagy tudós testületök van, akkor talán egyetlen egy kivélt tehetnének s engedhetnének szigorú követeléseikből, választván inkább egy olyan embert, ki a kormánytól kedvelt, nálam grata persona s kinek hűségéről én magam meggyőződtem, nos mint vélekedik?

— Kegyelmes uram! felelém én, a hitközség csak választ, de a választást a magas kormány erősíti meg. Így tehát magasságnak mindig hatalmában áll a választás megerősítése vagy meg nem erősítése, kegyelmesség tehát a rabbinusi testületben megüresedett helyre akar valakit kijelölni? Ha hivatotról van szó, akkor a hitközség semmi esetre sem fog más választani. Szabad kérdeznem ki lehet az? A kormányzót nem valami nagyon ragadta el a kérdésem, mondá most kaczagva Frankl, mert újból az ajkát harapdálta és csak sugva mondá: Dávid Leb Magdeburger ez az ember, ki az egész prágai zsidóságnak nagy becsületére válik. Előbb azt hittem, hogy a gróf a társalgást megakarja változtatni s így tért reá egész véletlenül a jámbor Magdeburgerre, de aztán rövid szünet mulva ismét csak így folytatta: az igaz, magam is úgy hiszem, hogy ez a becsületes ember nem valami nagy esillag a zsidó hittudományokban, de kérem, hátha ezen is lehetne segíteni, valami értelmes, derék segédet állítván melléje? Barátim nos, mit szólnak hozzá? A kormányzó ur javasolja, hogy Magdeburgert válasszuk meg főbírónak!

Az előljárók kacajra fakadtak s Frankl is velük együtt kaczagott.

Folyt. köv.

Nyilt-tér.

Egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer a

Ferencz József

keserűviz,
a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz
a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatása.

A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntetett ki.

Kértek csak **Ferencz József-keserűviz** nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni. **Kapható mindenütt.** (Az igaztatóság Budapestén.)

Ügynökök,

utazók és mindazon egyének, kik privát személyekkel érintkeznek, egy könnyen eladható szabadalm. cikk eladásához, **magas jutalék mellett** azonnal felvétetnek; használhatóság szerint fix fizetés mellett is.

Ajánlatok 5 kr. visszbélyeggel intézendők: **Wilhelm Werich, Prag 1487.—II.**

Palugyai Zilleniak

a legkedveltebb

csemege-bor

minden jobb üzletben kapható. Árjegyzékkel bor, cognac és champagne-ról szívesen szolgál a

Palugyai és Társa

bornagykereskedő cég

Budafok.

Az 1895. évi caitoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevell s arany éremmel kitüntette. — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármilyen ízületi bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amelyben gyakran idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, — erősebb üveg 2 korona 40 fillér

Főraktárak Budapest: **Török József** úr gyógyszerárában Király-utca 12. és **dr. Egger A.** úr gyógyszerárában Váci-körút 17. sz. — Ugyisint a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula

gyógyszerész.

S. A. UJHELY, 129 szám.

Videki megrendelések pontosan teljesítettek.

Ugyisint: **Rothnek V. Emil, Toth Béla** árak gyógyszerárakban.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben mindenféle

Irodai papírok

rendkívüli olcsó árban kaphatók:

Kilog.	Nagyság	100 iv	1000 iv
		kr.	ft.
10	Finom simított fogalmazó papír, közepes	34+42	24 2 20
12	Finom simított fogalmazó papír, erős	34+42	29 2 70
10	Finom kék simított fogalmazó papír, közepes	34+42	30 2 65
12	Finom kék simított fogalmazó papír, erős	34+42	34 3 20
10	Finom simított fehér irodai papír, közepes	34+42	40 3 90
12	Finom simított fehér irodai papír, erős	34+42	50 4 80
14	Finom simított fehér irodai papír, igen erős	34+42	60 5 80
16	Finom simított fehér irodai papír, vastag	34+42	75 7 —
16	Legjobb fehér minster-papír	34+42	1 — —

Kockazott, egyvonalas és sima

levélpapírok:

a következő olcsó árszámítás mellett kapható

	1000 pld.
könnyű levélpapír czégyomással 1/2 ives	3 frt — kr.
erősebb " " " " " " " "	3 " 50 "
erős oktáv " " " " " " " "	4 " 50 "
merített " " " " " " " "	4 " 50 "
merített erős levélpapír oktáv " " " " " " " "	5 " 50 "
könnyű sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	4 " — "
erősebb sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	4 " 50 "
erős sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	5 " — "
erős sima fehér levélpapír czégyomással 1/2 ives	5 " 50 "

Körleveleket, számlákat és minden egyéb kereskedelmi és magán nyomtatványokat hasonló olcsó árak mellett szállítunk.

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv Árverési jegyzőkönyv	70 kr.
100 " 200 pld Árverési hirdetmény	70 "
100 " 200 " Rendelvény	70 "
100 " Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " 200 pld Nem szorgalmazás	70 "
100 " 400 " Közbeszítési iv	70 "
100 " 200 " Igény felhívás	70 "
100 " Végrehajtási jegyzőkönyv	70 "
100 " 200 pld Értesítvény haszonbérletről	70 "
100 " 200 " Értesítvény	70 "

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

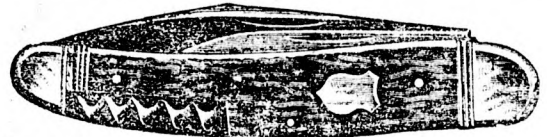
Mintakönyvet körülbelül 400 mintával kívánatra ingyen és bélyegmentesen küldök.

Kéretik ezt kivágni s elküldeni.

BANGERT EMIL Égerben (Csehország).

Szolingi aczélláru gyártelep.

Az alább jelölt előfizetője a »Debrecezen«-nek kéri portól mentes küldését a rajzhoz hasonlatos próba-tesztnek.

mely két finom kovácsolt aczélpengéből, dugóhúzóhál áll. A csinos kidolgozásért és a legnagyobb vágó képességért teljes biztosíték vállalattal.
316. sz., ugyanaz, mint a rajzon I-a jel alatt a fűzetben, valódi szarvas-zaru csont, darabja . . . . . 95 kr.
315. sz., ugyanaz, mint a rajzon, u. a. ázott gyöngyház, darabja . . . . . 90 kr.
Szürke bőrtáska hozzá . . . . . 20 kr.
Bévése tetszés szerinti névnek a pengébe . . . . . 20 kr.

(A nem kívántak keresztül küszadók.)

Kötelezem magamat, hogy a rendelt kést 10 napon belül visszaküldöm, vagy a meghatározott értéket érte beküldöm, esetleg levélbélyegekben is.

Hely és kelt:

Aláírás (lehető világosan):

Az esetben, ha egy darabnál több kést rendelnek, az elküldés csak utánvét mellett történik.

Keszler A. műszerész,

DEBRECZEN, a kereskedelmi akadémia épületében.

Eredeti amerikai varrógépek,

angol és német kerékpár legnagyobb raktára.

Mindenféle gép- és Biczikli részek legolcsóbban csakis nálam kaphatók, valamint mindennemű javításokat **műszerész műhelyemben** pontosan **méréselt árak** mellett készítek.

Varrógépek, kerékpárok, írógépek, orvosi műszerek, fog-furógépek, villanygépeket, műlábakat és mindenféle testhordó készülékeket mérték után készítek és javítok.

Nyilvános figyelmeztetés!

Az első egyedülvarrógép- és kerékpár-műszerész javítóhelye törvényes iparral egy-dül Debreczenben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.